

Amintiri . . .
evocări . . .

Lucia Sturdza Bulandra

Dialogul cu monumentele nu e posibil. În fața monumentelor oamenii se opresc, privesc, contemplă, se miră sau admiră, întrebându-se, în gând sau cu glas tare, de când datează monumentul, cine l-a făcut, din ce e făcut, prin ce minune a rezistat timpului... și alte asemenea „nedumeriri”; dar nimănui nu-i trece prin minte să se adreseze monumentului însuși...

Un „monument” al teatrului românesc a fost Lucia Sturdza Bulandra. Fiind un „monument” viu — totuși, uneori — dialogul era posibil. Spun „totuși uneori”, pentru că, urcată pe soclul de granit al vârstei — vârsta care a fost, întotdeauna, un prilej de discuție și un semn de întrebare, din care „Doamna Bulandra” făcea, mereu, un joc de ușoară cochetărie — de pe soclul propriului

monument al experienței celor 65 de ani de teatru, — adunați final — de la această înălțime, cu acest avantaj pe verticală, „totuși-uneori”, admitea dialogul, de sus în jos, convinsă fiind că cel cu care vorbea nu va ajunge pină la înălțimile ei — practic imposibil!, iar ea — mai ales! — nu va coborî decît atunci cînd va crede de cuviință.

Gata să ia viața, oricînd, de la început — a și luat-o de cîteva ori — și înainte și alături și după stingerea lui Tony Bulandra — a găsit mereu resurse, la vîrste la care, — bolnavi sau îmbătrîniți — alții abandonează, izbutind să fie mereu prezentă, sănătoasă, tinără — spiritualicește, pentru că vîrsta calendaristică era un record care n-o mai activa, necoborîta...

Cu cîte eforturi și cu ce preț de încordare, de îndirjire, nu mai socotea nici ea însăși ; iar alții cu atît mai puțin. Își construise prea solid și prea definitiv rolul pe care-l juca în viață — „Doamna Bulandra“ fiind personajul pe care l-a interpretat cel mai bine din toate rolurile jucate — așa încît, cu toate sacrificiile și străduințele, trebuia să-l joace mai departe... Și l-a jucat ! Cu succes ! Și în viață și pe scenă, fără oprire, fără odihnă suplimentară, rămînînd pînă în ultimele clipe, așa cum spunea recent Horia Lovinescu : „magnifica bătrînă doamnă“.

Actricește făcea eforturi de compoziție — întotdeauna vizibile — cînd — cîteodată — prin cine știe ce accident — trebuia să interpreteze un personaj tandru, șters, umil, înfrînt. Singura slăbiciune posibilă, singura admisibilă, care era ca și viața însăși, era teatrul...

Și aici, cu o condiție : să învingi întotdeauna, să nu faci nici un complex de inferioritate în fața nimănui, autor, regizor sau — doamne ferește ! — alt actor.

Să ai întotdeauna dreptate, să nu existe rol care să nu-ți „meargă“, să nu existe personaj de neabordat, de neinterpretat. Totul trebuie spus, învins. Ca un mare general, ca un mare strateg, căruia nu-i trece prin minte că ar putea fi înfrînt. Sau — știu

eu ? — chiar dacă avea vreodată îndoieli asupra lucrului pe care-l făcea, Lucia Sturdza Bulandra nu lăsa pe nimeni să-i vadă nesiguranța... Iar dacă — poate ? — pătrundea cineva, în cine știe ce clipă de neatenție, de oboseală, în cîmpul foarte restrîns al îndoielilor, al unor slăbiciuni — omenești și ele, dar de neadmis pentru ea — cel care-i surprinsese o lacrimă căzută sau un gest de înduioșare, primea, fie decorația prieteniei „pe viață“ — dar pe care n-avea dreptul s-o poarte decît în stricta intimitate a celei care i-o conferise — sau avea parte de întepăturile acide, oricînd și oriunde s-ar fi întîlnit cu generalul văzut — o dată — fără armură.

...Și mai erau niște slăbiciuni — exterioare — foarte feminine și foarte explicabile : pălăriile, parfumurile, florile, blănușile. Cuvintele de azi, scrise în prag de iarnă, sînt o cerere de iertare — pentru că ne-am îngăduit să dăm la o parte, puțin, hlamida pretioasă a „monumentului“ Lucia Sturdza Bulandra — și un buchet de violete pe hermina zăpezilor care ne acoperă mormintele scumpe.

Mircea Șeptilici

Una din marile sale creații : „Nebuna din Chaillot“ de Giraudoux

